

HO CHI MINH CITY WITH POLICIES ON TRAINING, FOSTERING AND TREATMENT OF INTELLECTUALS

Luu Mai Hoa

Nha Trang University

ARTICLE INFO		ABSTRACT
Received:	20/5/2025	Building and promoting the role of intellectuals to serve the goal of promoting national development has always been a concern of the Party and State. Many of the Party's policies and guidelines related to intellectuals have been put forth over the years and have been thoroughly grasped and effectively applied by localities. By using the method of document analysis combined with the method of comparison and synthesis, this study aims to clarify the policies of the Ho Chi Minh City Party Committee in training and fostering intellectuals, especially in the current period of national digital transformation. Research results show that the Party Committee and the Government of Ho Chi Minh City have continuously developed and improved policies on training, fostering and rewarding intellectuals, in order to maximize the contribution of the team to the development of the city and the whole country. This study contributes significantly to the goal of turning Ho Chi Minh City into a civilized and modern city, helping the whole country successfully achieve the goal of becoming a modern industrial country, on par with other countries in the region and the world.
Revised:	19/6/2025	
Published:	19/6/2025	

KEYWORDS

Training
Fostering
Treatment
Intellectuals
Ho Chi Minh City

THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH VỚI CHÍNH SÁCH ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG VÀ ĐÃI NGỘ TRÍ THỨC

Luu Mai Hoa

Trường Đại học Nha Trang

THÔNG TIN BÀI BÁO		TÓM TẮT
Ngày nhận bài:	20/5/2025	Xây dựng và phát huy vai trò của đội ngũ trí thức phục vụ cho mục tiêu đẩy mạnh phát triển đất nước luôn được Đảng và Nhà nước quan tâm. Rất nhiều chủ trương, chính sách của Đảng liên quan đến trí thức đã được đề ra trong suốt những năm qua và được các địa phương quán triệt, vận dụng một cách hiệu quả. Với việc sử dụng phương pháp phân tích tài liệu kết hợp với phương pháp so sánh và tổng hợp, nghiên cứu này nhằm làm rõ chủ trương, chính sách của Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh trong việc đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ trí thức, đặc biệt là trong giai đoạn chuyển đổi số quốc gia hiện nay. Kết quả nghiên cứu cho thấy, Đảng bộ và chính quyền Thành phố Hồ Chí Minh đã không ngừng phát triển, hoàn thiện chính sách đào tạo, bồi dưỡng và đãi ngộ trí thức, nhằm phát huy tối đa sức đóng góp của đội ngũ đối với quá trình phát triển thành phố và cả nước. Nghiên cứu góp phần quan trọng nhằm hướng tới mục tiêu đưa Thành phố Hồ Chí Minh trở thành thành phố văn minh, hiện đại, cùng cả nước thực hiện thành công mục tiêu trở thành nước công nghiệp hiện đại, sánh ngang với các nước trong khu vực và trên thế giới.
Ngày hoàn thiện:	19/6/2025	
Ngày đăng:	19/6/2025	

TỪ KHÓA

Bồi dưỡng
Đào tạo
Đãi ngộ
Trí thức
Thành phố Hồ Chí Minh

DOI: <https://doi.org/10.34238/tnu-jst.12842>

Email: hoalm@ntu.edu.vn

<http://jst.tnu.edu.vn>

196

Email: jst@tnu.edu.vn

1. Giới thiệu

Trong hệ thống di sản lý luận mà V. I. Lênin để lại cho nhân loại, thì quan điểm về trí thức đóng vai trò quan trọng. Theo ông, trí thức có vai trò to lớn trong xã hội, việc xây dựng liên minh giữa giai cấp công nhân và tầng lớp trí thức là sự bảo đảm vững chắc cho việc xây dựng nền sản xuất công nghiệp hiện đại và đứng vững trong cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa tư bản [1]. Vận dụng sáng tạo quan điểm của V. I. Lênin về thực hiện chính sách đối với trí thức trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa là điều rất quan trọng [2], [3].

Hiện nay, trong bối cảnh Việt Nam đạt được nhiều thành tựu trong hội nhập quốc tế, trên tinh thần cùng cả nước, vì cả nước, Thành phố Hồ Chí Minh (TP.HCM) đã tích cực, chủ động thực hiện các nghị quyết của Đảng trong xây dựng và phát triển Thành phố. Trong chính sách xây dựng và phát triển Thành phố, Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh chủ trương dành sự quan tâm đặc biệt đối với việc đào tạo, bồi dưỡng để phát triển đội ngũ trí thức của Thành phố, xem đó là một trong những nhiệm vụ quan trọng hàng đầu trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Vấn đề này đã được nhiều công trình, bài báo khoa học nghiên cứu, tiêu biểu như nghiên cứu của tác giả Bùi Thị Thu Hiền [4], trong đó tác giả đã phân tích các chính sách hiện hành về đào tạo và bồi dưỡng đội ngũ trí thức trong lĩnh vực khoa học công nghệ, đồng thời đề xuất giải pháp nâng cao chất lượng nguồn nhân lực này. Tác giả Biền Quốc Thắng [5] đã khẳng định vai trò của đội ngũ trí thức Thành phố Hồ Chí Minh trong giai đoạn hiện nay. Bên cạnh đó còn có nghiên cứu của Trương Văn Tuấn [6] đã trình bày thực trạng đội ngũ trí thức Thành phố Hồ Chí Minh và những vấn đề nảy sinh trong thực tiễn công tác xây dựng và phát huy vai trò của đội ngũ trí thức sau 25 năm đổi mới. Ngoài ra còn có các công trình khác cũng đã đi sâu phân tích về thực trạng chính sách thu hút, trọng dụng nhân tài tại thành phố Hồ Chí Minh, đồng thời khẳng định vai trò của đội ngũ trí thức hiện đại đối với sự phát triển của thành phố nói riêng và đất nước nói chung [7] - [10].

Trên cơ sở tiếp thu và kế thừa các nghiên cứu kể trên, nghiên cứu này được thực hiện nhằm làm rõ chủ trương, chính sách của Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh trong việc đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ trí thức, đặc biệt là trong giai đoạn chuyển đổi số quốc gia hiện nay.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài báo sử dụng phương pháp phân tích tài liệu kết hợp với phương pháp so sánh và tổng hợp. Nguồn tư liệu được thu thập từ các văn kiện của Đảng, chính sách của Nhà nước và Thành phố Hồ Chí Minh liên quan đến công tác đào tạo, bồi dưỡng và đãi ngộ trí thức. Trên cơ sở đó, tác giả tiến hành phân tích nội dung các chính sách theo thời kỳ, so sánh thực tiễn triển khai với mục tiêu đề ra, từ đó tổng hợp và khái quát thành các nhận định, đánh giá khoa học. Phương pháp tiếp cận hệ thống - lịch sử cũng được vận dụng để làm rõ quá trình phát triển chính sách qua các giai đoạn khác nhau. Ngoài ra, bài viết sử dụng phương pháp thống kê định lượng, thể hiện một số kết quả nghiên cứu dưới dạng biểu đồ minh họa, làm rõ nội dung nghiên cứu.

3. Kết quả và bàn luận

3.1. Yêu cầu khách quan xây dựng đội ngũ trí thức Thành phố Hồ Chí Minh

Xây dựng và phát huy vai trò của đội ngũ trí thức phục vụ cho mục tiêu đẩy mạnh phát triển đất nước luôn được Đảng và Nhà nước quan tâm. Để xây dựng đội ngũ trí thức Thành phố Hồ Chí Minh cần có những yêu cầu khách quan, cụ thể như sau:

Một là, Thành phố Hồ Chí Minh cùng cả nước bước vào thời kỳ đẩy mạnh phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia, đưa Thành phố phát triển nhanh và bền vững.

Với mục tiêu xây dựng Thành phố Hồ Chí Minh trở thành một thành phố văn minh, hiện đại, phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số không chỉ là nhu cầu, mà còn là yêu cầu vừa cấp bách vừa lâu dài của Thành phố. Do đó, xây dựng và phát triển đội ngũ trí thức Thành phố là một yêu cầu cấp bách trong tiến trình phát triển của Thành phố nói chung và tiến trình phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số nói riêng.

Với vị trí trung tâm của Nam Bộ, cùng sự đầu tư phát triển hợp lý và mang tầm chiến lược, Thành phố Hồ Chí Minh luôn là thị trường nổi bật và sôi động trên nhiều lĩnh vực của khu vực Đông Nam Á, có sức hấp dẫn rất lớn đối với các nhà đầu tư nước ngoài, tạo động lực mạnh mẽ cho sức phát triển bứt phá của Thành phố trong tương lai. Để tiến bước ngày càng sâu rộng vào quá trình hội nhập quốc tế, cùng cả nước phát triển nhanh và bền vững, đòi hỏi Thành phố phải có chính sách toàn diện về xây dựng và phát triển đội ngũ trí thức.

Hai là, Thành phố Hồ Chí Minh được đánh giá là đầu tàu, trung tâm kinh tế, thương mại, khoa học - công nghệ, giáo dục - đào tạo của cả nước và khu vực, đòi hỏi phải có nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu mới.

Đảng và Nhà nước Việt Nam đã xác định vai trò đầu tàu, động lực phát triển của Thành phố Hồ Chí Minh trong vùng kinh tế trọng điểm phía Nam. Vai trò đó là hết sức quan trọng, không thể thiếu. Động lực thúc đẩy tăng trưởng kinh tế của Thành phố Hồ Chí Minh đối với cả nước thể hiện ở vai trò trung tâm kinh tế, tài chính, văn hóa, khoa học - công nghệ của cả nước. Đây là tiền đề thuận lợi cho việc hoạch định chủ trương xây dựng đội ngũ trí thức ở Thành phố Hồ Chí Minh trên tất cả lĩnh vực kinh tế - xã hội.

Ba là, thực trạng đội ngũ trí thức đòi hỏi phải được tăng cường về số lượng và nâng cao về chất lượng.

Sau gần 40 năm đổi mới, đội ngũ trí thức Thành phố Hồ Chí Minh đã có bước phát triển rất quan trọng cả về số lượng và chất lượng. Tuy nhiên, so với yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội nhanh và bền vững của Thành phố thì việc xây dựng và sử dụng đội ngũ trí thức chưa tương xứng.

Vấn đề đặt ra cho Thành phố Hồ Chí Minh không chỉ đơn thuần là việc huy động, thu hút nguồn nhân lực mà còn phải phân bổ, bố trí, sử dụng hợp lý, khoa học, hiệu quả trong tất cả các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, xã hội. Trong cơ cấu cán bộ nói chung và đội ngũ trí thức nói riêng không chỉ có trọng tâm, trọng điểm, mà còn phải đồng bộ, hợp lý trong tổng thể các ngành, các lĩnh vực chuyên môn, sao cho hoạt động trên mọi lĩnh vực của Thành phố Hồ Chí Minh đều phát triển và đạt hiệu quả ở mức cao nhất. Do đó, cần thiết và cấp bách phải có chính sách xây dựng đội ngũ trí thức toàn diện, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự phát triển kinh tế - xã hội ở Thành phố Hồ Chí Minh.

Bốn là, quan điểm của Đảng về phương hướng, nhiệm vụ phát triển Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, về xây dựng đội ngũ trí thức trong điều kiện mới.

Ngày 30/12/2022, Bộ Chính trị đã ra Nghị quyết số 31-NQ/TW [11] về phương hướng, nhiệm vụ phát triển Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, trong đó xác định quan điểm: “*Xây dựng và phát triển Thành phố Hồ Chí Minh văn minh, hiện đại là nhiệm vụ chính trị quan trọng của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân, của cả hệ thống chính trị, nhất là Đảng bộ, chính quyền và nhân dân Thành phố với phương châm: “Thành phố Hồ Chí Minh vì cả nước, cả nước vì Thành phố Hồ Chí Minh”*”. Đến ngày 02/6/2023, Chính phủ ban hành Nghị quyết số 87/NQ-CP [12] ban hành Chương trình hành động của Chính phủ thực hiện Nghị quyết số 31-NQ/TW ngày 30/12/2022 của Bộ Chính trị về phương hướng, nhiệm vụ phát triển Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, nhằm “*tạo sự chuyển biến rõ rệt về nhận thức, hành động và trách nhiệm của cán bộ, công chức, viên chức các cấp, các ngành và nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh về vị trí, vai trò là trung tâm lớn về kinh tế, văn hóa, giáo dục - đào tạo, khoa học - công nghệ, có vị trí chính trị quan trọng của cả nước, có sức lan toả, thúc đẩy phát triển vùng Đông Nam Bộ và vùng kinh tế trọng điểm phía Nam; sớm trở thành trung tâm kinh tế, tài chính, dịch vụ, văn hóa, giáo dục - đào tạo, khoa học - công nghệ và đổi mới sáng tạo của khu vực Đông Nam Á và Châu Á, có năng lực cạnh tranh toàn cầu*”.

Ngày 24/11/2023, Hội nghị lần thứ Tám Ban Chấp hành Trung ương Đảng (Khóa XIII) đề ra Nghị quyết số 45-NQ/TW [13] về tiếp tục xây dựng và phát huy vai trò của đội ngũ trí thức đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước nhanh và bền vững trong giai đoạn mới, khẳng định: “*Xây dựng đội ngũ trí thức vững mạnh toàn diện là đầu tư cho xây dựng, bồi đắp “nguyên khí quốc gia” và phát triển bền vững; là trách nhiệm của Đảng, Nhà nước, hệ thống chính trị và xã hội*”.

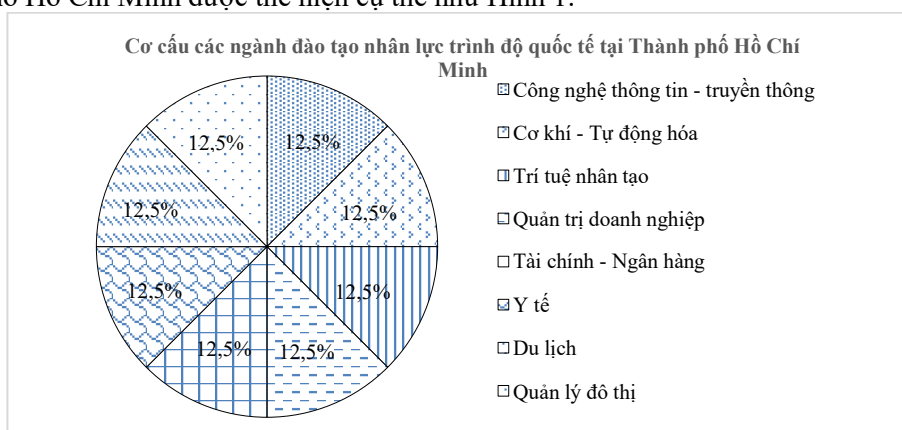
Như vậy, Nghị quyết của Đảng, của Chính phủ về xây dựng Thành phố Hồ Chí Minh cùng với Nghị quyết của Đảng về xây dựng đội ngũ trí thức đã hợp thành một thể thống nhất, tạo đà cho Thành phố Hồ Chí Minh hoạch định chính sách cụ thể để xây dựng, phát triển và sử dụng đội ngũ trí thức một cách hiệu quả, nâng tầm Thành phố trở thành đô thị thông minh, động lực phát triển của cả nước trong giai đoạn mới.

3.2. Chính sách đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ trí thức Thành phố Hồ Chí Minh - Thành tựu và một số kinh nghiệm

3.2.1. Thành tựu

- Về chính sách:

Ngày 24/6/2023, Quốc hội ban hành Nghị quyết số 98/2023/QH15 [14] về thí điểm cơ chế, chính sách đặc thù phát triển Thành phố Hồ Chí Minh nhằm tháo gỡ những khó khăn, thúc đẩy sự năng động, sáng tạo của “đầu tàu” kinh tế của cả nước. Về vấn đề phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và trọng dụng nhân tài, Nghị quyết quy định “*Trong thời gian thực hiện Nghị quyết này, chuyên gia, nhà khoa học, người có tài năng đặc biệt, cá nhân khởi nghiệp sáng tạo làm việc tại doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo, tổ chức khoa học và công nghệ, trung tâm đổi mới sáng tạo và các tổ chức trung gian hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trên địa bàn Thành phố được miễn thuế thu nhập cá nhân trong thời hạn 05 năm đối với thu nhập từ lương, tiền công; Khu công nghệ cao, khu công nghệ thông tin tập trung, trung tâm đổi mới sáng tạo trên địa bàn Thành phố được thử nghiệm có kiểm soát các giải pháp công nghệ mới trong phạm vi khu công nghệ cao, khu công nghệ thông tin tập trung, trung tâm đổi mới sáng tạo*”. Ngay sau khi được thực hiện thí điểm cơ chế, chính sách đặc thù, Thành phố ban hành Quyết định số 2673/QĐ-UBND, ngày 29/6/2023 [15] về ban hành kế hoạch đào tạo, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực bảo đảm cung ứng, nhu cầu tái cơ cấu các ngành, lĩnh vực kinh tế trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2025, định hướng đến năm 2030. Theo đó, Thành phố đặt mục tiêu nguồn nhân lực phải đáp ứng nhu cầu thị trường lao động và yêu cầu chuyển dịch cơ cấu kinh tế của Thành phố. Tập trung đẩy mạnh đào tạo nhân lực trình độ cao, theo hướng hiện đại hóa và hội nhập quốc tế nhằm đáp ứng nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội. Gắn kết chặt chẽ với Đề án tổng thể đào tạo nhân lực trình độ quốc tế (gồm 8 ngành: 1. Công nghệ thông tin - truyền thông; 2. Cơ khí - Tự động hóa; 3. Trí tuệ nhân tạo; 4. Quản trị doanh nghiệp; 5. Tài chính - Ngân hàng; 6. Y tế; 7. Du lịch; 8. Quản lý đô thị). Cơ cấu các ngành đào tạo nhân lực trình độ quốc tế tại Thành phố Hồ Chí Minh được thể hiện cụ thể như Hình 1.

Hình 1. Cơ cấu các ngành đào tạo nhân lực trình độ quốc tế tại Thành phố Hồ Chí Minh

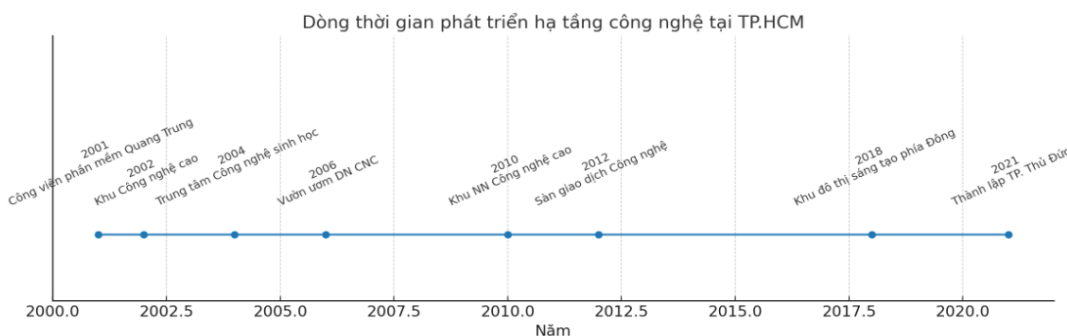
- Về nghiên cứu ứng dụng:

Được sự quan tâm của Đảng bộ và Chính quyền Thành phố, đội ngũ trí thức đã thể hiện sự nhiệt tình, hăng hái tham gia tái cấu trúc kinh tế Thành phố. Trên cơ sở nguồn lực sẵn có, đội ngũ

trí thức Thành phố Hồ Chí Minh tập trung nghiên cứu, tạo cơ sở ứng dụng cho các ngành nghề dệt may, giày da, cao su, cơ khí nông nghiệp, chế biến thực phẩm, v.v. Đặc biệt, đội ngũ trí thức Thành phố ra sức nghiên cứu giải quyết một số lĩnh vực trọng điểm của thành phố, như: nội địa hóa công nghệ, phát triển ứng dụng pin mặt trời, năng lượng piomass, biodiesel, thiết kế, chế tạo chip vi mạch, cảm biến, linh kiện bán dẫn, quang điện, vật liệu nano, robot công nghiệp, công nghệ sinh học tế bào gốc, dược liệu... Điều này góp phần tạo ra những sản phẩm mới mang thương hiệu Thành phố Hồ Chí Minh có sức cạnh tranh cao, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội.

- Về phát triển hạ tầng công nghệ:

Hình 2 thể hiện sự phát triển hạ tầng công nghệ tại TP.HCM bao gồm: đề án Công viên phần mềm Quang Trung (ra đời năm 2001), Khu Công nghệ cao (năm 2002), Trung tâm Công nghệ sinh học (năm 2004), Vườn ươm Doanh nghiệp công nghệ cao (DN CNC) (năm 2006), Khu nông nghiệp (NN) công nghệ cao (năm 2010), Sàn giao dịch Công nghệ Thành phố (năm 2012), v.v. Ngoài ra còn có hàng chục doanh nghiệp khoa học, công nghệ trên nhiều lĩnh vực lần lượt ra đời để tham gia cải tạo kênh Nhiêu Lộc - Thị Nghè, xây dựng cầu Sài Gòn 2, cầu Rạch Chiếc, cầu vượt thép, đường vành đai ngoài, đường vành đai phía Đông, đường cao tốc Thành phố Hồ Chí Minh - Long Thành - Dầu Giây, khởi công tuyến metro đầu tiên của cả nước, v.v. Từ năm 2018, Thành phố Hồ Chí Minh đã triển khai đề án xây dựng Khu đô thị sáng tạo tương tác cao phía Đông Thành phố (gồm Quận 2, Quận 9 và Quận Thủ Đức) dựa trên các trụ cột chính là Khu công nghệ cao, Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh và Khu đô thị mới Thủ Thiêm để hình thành trung tâm động lực tăng trưởng mới trong thời kỳ cách mạng công nghiệp lần thứ tư. Đến ngày 01/01/2021, theo Nghị quyết 1111/2020 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội [16], Thành phố Thủ Đức là “thành phố trong thành phố” đầu tiên của cả nước được thành lập. Thành phố Thủ Đức trở thành nơi hội tụ đầy đủ về công nghệ cao, nguồn nhân lực và trung tâm tài chính để phát triển. Từ những nền tảng quan trọng, thành phố Thủ Đức hướng đến việc xây dựng đô thị tương tác cao, thành phố thông minh trong đổi mới sáng tạo. Với định hướng như trên, thành phố Thủ Đức đang trong giai đoạn cuối triển khai Đề án “Đô thị thông minh và Chuyển đổi số tại thành phố Thủ Đức giai đoạn 2021 - 2025”. Từ đây, Thủ Đức được kỳ vọng trở thành đô thị thông minh, là hạt nhân thúc đẩy cả vùng Đông Nam Bộ phát triển kinh tế tri thức, là trung tâm đổi mới sáng tạo.

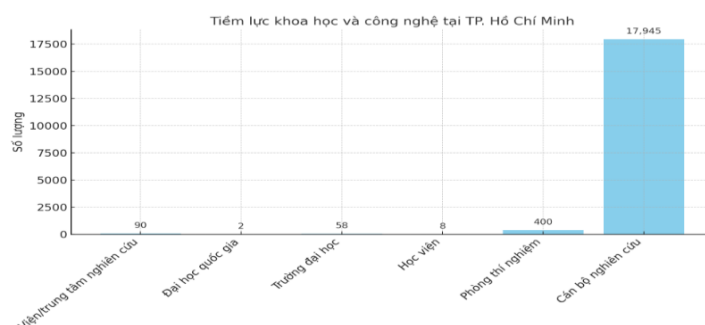

Hình 2. Dòng thời gian phát triển hạ tầng công nghệ tại TP.HCM

- Về nguồn lực khoa học và công nghệ:

Thành phố Hồ Chí Minh hiện có trên 90 viện, trung tâm nghiên cứu khoa học và 2 đại học, 58 trường đại học, 8 học viện, 400 phòng thí nghiệm. Tính đến ngày 31/12/2021, trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh có 17.945 cán bộ nghiên cứu (Hình 3), trong đó phần lớn đạt trình độ thạc sĩ trở lên. Trong giai đoạn 2017-2021, mặc dù thấp hơn so với nam, nhưng tỷ lệ nữ trình độ tiến sĩ đã có sự gia tăng liên tục qua các năm. Có thể xem đây là kết quả của các chính sách khuyến khích bồi dưỡng, đào tạo đối với cán bộ nữ làm công tác nghiên cứu, qua đó thúc đẩy sự phát triển nguồn nhân lực nữ với trình độ chuyên môn cao trong hoạt động nghiên cứu khoa học, công nghệ tại các cơ quan, đơn vị [17]. Phát biểu tại Hội nghị gặp gỡ trí thức năm 2024 do Thành ủy, Hội đồng Nhân dân, Ủy ban Nhân dân, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam Thành phố Hồ Chí

Minh tổ chức ngày 22/12/2024, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh Nguyễn Văn Nên cho biết, số lượng đội ngũ trí thức của Thành phố có khoảng 1,6 triệu người, trong đó khoảng 18.000 giáo sư, phó giáo sư, tiến sĩ, chuyên gia đầu ngành, những nhà nghiên cứu khoa học, khoảng 80.000 thạc sĩ. Bí thư khẳng định, tư duy về làm chính sách của Thành phố cũng đã đi theo hướng trọng dụng nhân tài và phát huy tự chủ cao của trí thức, nhà khoa học [18].

Hình 3. Tiềm lực khoa học và công nghệ tại Thành phố Hồ Chí Minh

3.2.2. Một số kinh nghiệm

Một là, nắm vững quan điểm của Đảng về vai trò của trí thức và xây dựng đội ngũ trí thức trong công cuộc đổi mới, vận dụng sáng tạo vào hoàn cảnh, điều kiện của Thành phố Hồ Chí Minh.

Trong xây dựng và phát triển đội ngũ trí thức, Đảng không những chú trọng phát triển về số lượng mà còn quan tâm đến chất lượng. Trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, yêu cầu về chất lượng của đội ngũ trí thức càng trở thành nội dung bức thiết. Hơn lúc nào hết, lực lượng trí thức vững vàng về chất lượng, có tấm lòng yêu Tổ quốc sẽ là động lực mạnh mẽ giúp đất nước phát triển nhanh chóng và bền vững.

Nhằm đảm bảo vị trí số một về phát triển kinh tế - xã hội, khoa học - công nghệ, công tác xây dựng và phát triển đội ngũ trí thức Thành phố Hồ Chí Minh càng phải được thực hiện một cách nghiêm túc, khẩn trương và hiệu quả. Nắm vững tình hình cụ thể của Thành phố, Đảng bộ Thành phố luôn quán triệt quan điểm của Đảng đề ra chính sách xây dựng và phát triển đội ngũ trí thức một cách phù hợp và sáng tạo. Tất cả các chỉ thị, chương trình hành động do Đảng bộ Thành phố đề ra đều dựa trên cơ sở triển khai đường lối của Đảng một cách uyển chuyển, linh hoạt cho phù hợp với một thành phố công nghiệp năng động bậc nhất của cả nước.

Thực hiện các Nghị quyết của Bộ Chính trị và Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Thành ủy TP.HCM đã ban hành Chương trình hành động số 49-CTrHĐ/TU ngày 26/02/2024 về thực hiện Nghị quyết số 45-NQ/TW ngày 24/11/2023 Hội nghị lần thứ 8 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII về tiếp tục xây dựng và phát huy vai trò của đội ngũ trí thức đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước nhanh và bền vững trong giai đoạn mới. Thành phố Hồ Chí Minh đã lập dự án Quy hoạch phát triển nhân lực Thành phố Hồ Chí Minh giai đoạn 2021 - 2030 với mục tiêu tổng quát là: phát triển nhanh nguồn nhân lực chất lượng cao để đáp ứng cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập sâu hơn vào nền kinh tế thế giới. Chương trình nâng cao chất lượng nguồn nhân lực là một trong sáu chương trình trọng tâm trong thời kỳ mới của Thành phố, nhằm tạo ra một thể hệ trí thức vừa có tầm vừa có tâm, mạnh dạn đóng góp sáng kiến phát triển Thành phố, xứng đáng với kỳ vọng của Đảng, “là trung tâm kinh tế lớn, động lực phát triển của cả nước”.

Hai là, phát huy có hiệu quả vai trò và cống hiến của lực lượng trí thức hiện có, đồng thời quan tâm đào tạo mới để đáp ứng yêu cầu xây dựng và phát triển lâu dài của Thành phố trên tất cả các ngành, các lĩnh vực hoạt động

Thành phố Hồ Chí Minh có nhiều lợi thế so với các tỉnh, thành khác, trong đó có lợi thế về lực lượng trí thức. Trí thức Thành phố Hồ Chí Minh có một số đặc điểm như sau:

1. Tuy có nhiều nguồn gốc xuất thân khác nhau nhưng nhìn chung trí thức Thành phố được hình thành và phát triển gắn với lịch sử của Thành phố Hồ Chí Minh, kế thừa được những đặc điểm nổi bật của trí thức Sài Gòn - Gia Định, đó là:

Đa số trí thức lớn ở Nam Bộ có đời sống thanh bạch, trọng danh dự, nối tiếp truyền thống “kẻ sĩ Gia Định” trọng nghĩa khinh tài. Đặc tính ấy có ở hầu hết những trí thức lớn của Sài Gòn; nhiều người vì nghĩa lớn mà dám từ bỏ giàu sang, phú quý, không cam tâm sống đời người dân nô lệ; đối với nhiều người nội dung “giải phóng dân tộc” là nghĩa lớn mà họ hướng đến.

Những đặc điểm ấy được thể hệ trí thức thời hiện đại kế tục và thể hiện trong quá trình phục vụ công cuộc đổi mới và phát triển Thành phố.

2. Trí thức Thành phố Hồ Chí Minh có số lượng đông đảo, chất lượng cao, là lực lượng năng động, xung kích, tích cực trong sự nghiệp xây dựng và phát triển Thành phố. Sống trong một Thành phố “mở”, trẻ và năng động ấy, mỗi người và tất cả mọi người luôn biết thích ứng và ai cũng hình thành thêm tố chất mới năng động, sáng tạo. Đây là sự chủ động trong mọi hoàn cảnh, không ngại khó khăn gian khổ, không chấp nhận an phận thủ thường, không thụ động chờ đợi, luôn tìm tòi, học hỏi cái mới... Có lẽ do vậy mà trí thức Thành phố Hồ Chí Minh định vị một đức tính năng động, sáng tạo làm giá trị tinh thần và truyền thống.

3. Trí thức Thành phố Hồ Chí Minh là lực lượng dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm. Họ sẵn sàng xông pha cùng phần đầu, cùng lao động, cùng ra khỏi tháp ngà, hòa mình vào nếp sống mới, để góp sức giải không ít bài toán hóc búa của đời sống thực tiễn. Họ đã trải qua thành công, thất bại, vui có, buồn có, hoan hỉ có, thất vọng có, nhưng điểm đáng ghi nhận là họ không bao giờ bỏ cuộc.

Những đặc điểm đáng quý của trí thức Thành phố Hồ Chí Minh đã được Đảng bộ Thành phố quan tâm phát huy, có chính sách lớn để tập hợp, tổ chức và phát huy vai trò của họ trong quá trình thực hiện đường lối của Đảng, biến sức mạnh tiềm năng trở thành sức mạnh hiện thực trong tiến trình hội nhập của Thành phố và cả nước. Bên cạnh đó, Đảng bộ Thành phố dành sự quan tâm đặc biệt trong việc đào tạo mới đội ngũ trí thức phục vụ công cuộc đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

Những chính sách sử dụng trí thức sẵn có và đào tạo trí thức mới được Thành phố Hồ Chí Minh triển khai thực hiện có hiệu quả, đem lại thành quả kinh tế - xã hội cao. Trong những năm tới, cần phát huy hơn nữa ưu điểm này để Thành phố Hồ Chí Minh có lực lượng trí thức ngày càng đông về số lượng và mạnh về chất lượng, đưa Thành phố lên một tầm cao mới, góp phần quan trọng đưa Việt Nam sánh ngang với các nước tiên tiến trong khu vực và trên thế giới.

Ba là, có chính sách, chế độ đãi ngộ thỏa đáng, phù hợp để đội ngũ trí thức yên tâm làm việc, cống hiến, đặc biệt là chính sách “chiêu hiền đãi sĩ”, thu hút các trí thức giỏi, các chuyên gia hàng đầu.

Trong sử dụng trí thức, Đảng bộ và chính quyền Thành phố chỉ đạo đúng đắn, có chính sách ưu đãi, nhất là điều kiện làm việc đối với trí thức đầu ngành. Thành phố Hồ Chí Minh thực hiện nghiêm các quy định, các chính sách về tuổi lao động và các chế độ khác để động viên và tiếp tục sử dụng về chuyên môn, nghiệp vụ đối với những trí thức đã hết tuổi lao động, nhưng có trình độ cao và sức khỏe tốt. Đồng thời, Đảng bộ và chính quyền Thành phố cũng có chính sách ưu đãi đối với trí thức nữ và trí thức người dân tộc thiểu số. Mỗi năm vào dịp đón năm mới, Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh lại tổ chức họp mặt trí thức, tri ân những công lao đóng góp của họ, đồng thời vạch ra phương hướng cụ thể để họ phát huy năng lực của bản thân.

Bên cạnh đó, Thành phố thu hút nhiều trí thức người Việt Nam ở nước ngoài về làm việc, giảng dạy. Đây là lực lượng được đào tạo từ các trường đại học lớn trên thế giới, có thể góp phần không nhỏ vào nâng cao chất lượng đào tạo nhân lực của Thành phố Hồ Chí Minh. Đồng thời, chỉ đạo các trường đại học trên địa bàn Thành phố xây dựng các chương trình hợp tác về đào tạo với các nước, mời chuyên gia của nhiều quốc gia về làm việc, giảng dạy.

Những chính sách nêu trên đã phát huy tác dụng, trên thực tế cần được phát huy tốt hơn nữa trong tương lai gần để trí thức Thành phố Hồ Chí Minh có thể phát huy hiệu quả năng lực của bản thân và tự tin sánh vai với trí thức khu vực và thế giới.

Bốn là, để tránh nguy cơ tụt hậu, các cấp Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh cần xây dựng các phương pháp, biện pháp nâng cao chất lượng, tiệm cận trình độ đội ngũ trí thức khu vực và quốc tế.

Việc xây dựng và phát triển đội ngũ trí thức Thành phố Hồ Chí Minh không chỉ phục vụ nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội của riêng Thành phố, mà còn cung ứng nhân lực cho sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa của cả nước. Do đó, chính sách xây dựng và phát triển đội ngũ trí thức phải vừa đảm bảo thực hiện được mục tiêu trước mắt vừa mang tính chiến lược lâu dài, tận dụng mọi khả năng, cơ hội để mở rộng hợp tác về khoa học - công nghệ, giáo dục - đào tạo để học hỏi kinh nghiệm, nâng cao hiệu quả xây dựng và phát triển đội ngũ trí thức Thành phố.

3.2.3. Kiến nghị về chính sách

- Hoàn thiện hệ thống đào tạo nhân lực chất lượng cao: mở rộng các chương trình đào tạo quốc tế theo hướng thực tiễn, gắn với nhu cầu thị trường lao động và các ngành mũi nhọn như công nghệ thông tin, trí tuệ nhân tạo, công nghệ sinh học, quản trị đô thị, v.v. Đầu tư chiều sâu cho các trung tâm đào tạo sau đại học, viện nghiên cứu nhằm tạo nguồn cán bộ khoa học trẻ có trình độ cao và hội nhập quốc tế.

- Tăng cường chính sách bồi dưỡng và hỗ trợ nghiên cứu: có cơ chế tài chính linh hoạt và ổn định để hỗ trợ các đề tài nghiên cứu ứng dụng của đội ngũ trí thức, đặc biệt là tại các trường đại học và trung tâm R&D (nghiên cứu và phát triển) của doanh nghiệp; khuyến khích đội ngũ trí thức trẻ, trí thức nữ thông qua học bổng, quỹ nghiên cứu và các chương trình mentoring (cố vấn học thuật).

- Chính sách đãi ngộ, thu hút và giữ chân trí thức hiệu quả: tiếp tục triển khai chính sách miễn thuế thu nhập cá nhân cho chuyên gia, nhà khoa học, cá nhân khởi nghiệp sáng tạo (theo Nghị quyết 98/2023/QH15 [19]), đồng thời mở rộng áp dụng đối với cán bộ giảng dạy, nghiên cứu tại các trường và viện công lập; xây dựng môi trường làm việc và sinh hoạt thuận lợi, bao gồm nhà ở, y tế, giáo dục cho trí thức và gia đình, đặc biệt tại các khu công nghệ cao, trung tâm đổi mới sáng tạo; thành lập quỹ "Trí thức vì Thành phố", kêu gọi đóng góp của cộng đồng doanh nghiệp, để hỗ trợ đào tạo và vinh danh trí thức tiêu biểu.

- Tạo cơ hội tham gia quản lý và chính sách cho trí thức: tăng cường vai trò tư vấn phản biện xã hội của các chuyên gia, nhà khoa học trong quá trình hoạch định chính sách và thực hiện các chương trình phát triển lớn của Thành phố; thiết lập các hội đồng chuyên gia cấp Thành phố trong từng lĩnh vực trọng điểm để cung cấp ý kiến độc lập, khách quan và khoa học cho lãnh đạo Thành phố.

4. Kết luận

Xây dựng và phát huy vai trò của đội ngũ trí thức là chiến lược quan trọng, góp phần đẩy mạnh phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia, đưa đất nước tiến vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Với ý nghĩa đó, Đảng bộ và Chính quyền Thành phố Hồ Chí Minh đã không ngừng phát triển, hoàn thiện chính sách đào tạo, bồi dưỡng và đãi ngộ trí thức, nhằm phát huy tối đa sức đóng góp của đội ngũ đối với quá trình phát triển Thành phố và cả nước. Thành phố Hồ Chí Minh hướng tới mục tiêu trở thành thành phố văn minh, nghĩa tình, hiện đại, đáng sống, cùng cả nước thực hiện thành công mục tiêu trở thành nước công nghiệp hiện đại, sánh ngang với các nước trong khu vực và trên thế giới.

Bài nghiên cứu của tác giả đang dừng lại ở mức độ khái quát chính sách của Thành phố Hồ Chí Minh đối với việc xây dựng và phát triển đội ngũ trí thức Thành phố, trình bày một số thành tựu và kinh nghiệm dựa trên quan điểm cá nhân, do đó không tránh khỏi còn hạn chế. Tác giả sẽ tiếp tục nghiên cứu nhằm làm rõ hơn vai trò của đội ngũ trí thức Thành phố Hồ Chí Minh trong quá trình phát triển đất nước và phát triển Thành phố Hồ Chí Minh, đặc biệt trong bối cảnh cả nước cùng thực hiện bốn nghị quyết trụ cột (Nghị quyết 57-NQ/TW về khoa học - công nghệ, Nghị quyết 59-NQ/TW về hội nhập quốc tế, Nghị quyết 66-NQ/TW về xây dựng, thi hành pháp luật và Nghị quyết 68-NQ/TW về phát triển kinh tế tư nhân) để đưa đất nước vào kỷ nguyên mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1] N. N. Nguyen and V. C. Trinh, "V.I. Lenin's views on intellectuals and the issue of building an intelligentsia in Vietnam under current conditions," *Journal of Science Ho Chi Minh City Open University*, vol. 10, no. 1, pp. 91-99, 2015.
- [2] V. P. Tran, "V.I. Lenin's thoughts on inheriting capitalism in building socialism," *Journal of Political Theory*, no. 4, pp. 3-6, 2008.
- [3] C. T. Nguyen, "Applying V.I.Lenin's viewpoint on implementing policies towards intellectuals in the period of promoting industrialization and modernization," *Journal of Political Theory*, no. 4, pp. 7-11, 2007.
- [4] T. T. H. Bui, "Policy on training and fostering intellectuals in the field of science and technology in Vietnam today," *Ho Chi Minh City Journal of Social Sciences*, vol. 8, no. 300, pp. 48-58, 2024.
- [5] Q. T. Bien, *The role of Ho Chi Minh City intellectuals in the current period*. Truth National Political Publishing House, 2019.
- [6] V. T. Truong, "The reality of Ho Chi Minh City's intellectuals and solutions for their development for innovation and international integration," *Journal of Science, Ho Chi Minh City University of Education*, no. 37, pp. 73-82, 2012, doi: 10.54607/hcmue.js.0.37.1801(2012).
- [7] V. Y. Nguyen, "Ho Chi Minh City applies President Ho Chi Minh's views on attracting talent," *Journal of State Management*, May 14, 2024. [Online]. Available: <https://www.quanlynhanuoc.vn/2024/05/14/thanh-pho-ho-chi-minh-van-dung-quan-diem-cua-chu-tich-ho-chi-minh-ve-thu-hut-nhan-tai>. [Accessed April 10, 2025].
- [8] T. T. H. Nguyen, "Ho Chi Minh City implements policies to attract and promote talents in the public sector," *Journal of Political Theory*, November 17, 2024. [Online]. Available: <https://lyluanchinhtri.vn/thanh-pho-ho-chi-minh-thuc-hien-chinh-sach-thu-hut-trong-dung-nhan-tai-trong-khu-vuc-cong-6557.html>. [Accessed April 10, 2025].
- [9] C. N. Nguyen, "Training and using the elite Vietnamese intellectual team in the renovation period: Achievements and issues raised," *Communist of Journal*, February 06, 2024. [Online]. Available: <https://lyluanchinhtri.dcs.vn/courses/dao-tao-va-su-dung-doi-ngu-tri-thuc-tinh-hoa-viet-nam-trong-thoi-ky-doi-moi-thanh-tuu-va-nhung-van-de-dat-ra>. [Accessed April 10, 2025].
- [10] X. K. Dinh, "There need to be important policies for intellectuals to develop and integrate internationally," *Journal of State Organization*, September 01, 2018. [Online]. Available: https://tcnn.vn/news/detail/40933/Can_co_nhung_chinh_sach_quan_trong_doi_voi_doi_ngu_tri_thuc_de_p_hat_trien_va_hoi_nhap_quoc_teall.html. [Accessed April 10, 2025].
- [11] Communist Party of Vietnam, *Resolution No. 31-NQ/TW of the Politburo on the direction and tasks of Ho Chi Minh City's development to 2030, with a vision to 2045*, Hanoi, December 30, 2022.
- [12] Vietnam Government, *Resolution No. 87/NQ-CP Promulgating the Government's Action Program to implement Resolution No. 31-NQ/TW dated December 30, 2022 of the Politburo on directions and tasks for the development of Ho Chi Minh City to 2030, with a vision to 2045*, Hanoi, June 02, 2023.
- [13] Communist Party of Vietnam, *Resolution No. 45-NQ/TW of the 8th Conference of the 13th Party Central Committee on continuing to build and promote the role of intellectuals to meet the requirements of rapid and sustainable national development in the new period*, Hanoi, November 24, 2023.
- [14] National Assembly, *Resolution No. 98/2023/QH15 on piloting special mechanisms and policies for the development of Ho Chi Minh City*, Hanoi, June 24, 2023.
- [15] Ho Chi Minh City People's Committee, *Decision No. 2673/QD-UBND on promulgating the plan to train and improve the quality of human resources to ensure supply and restructuring needs of economic sectors and fields in Ho Chi Minh City by 2025, with a vision to 2030*, Hanoi, June 29, 2023.
- [16] Committee's regular committee, *Resolution No. 1111/NQ-UBTVQH14 of the Standing Committee of the National Assembly: On the arrangement of district and commune-level administrative units and the establishment of Thu Duc city under Ho Chi Minh City*, December 09, 2020.
- [17] Science and Technology Statistics Information System, "Some features of research and implementation activities in Ho Chi Minh City in the period 2017-2021," November 07, 2023. [Online]. Available: <https://thongke.cesti.gov.vn/>. [Accessed April 10, 2025].
- [18] S. Hai and T. Tien, "Create all conditions for a team of intellectuals and pioneering scientists to contribute to the construction and development of Ho Chi Minh City," Ho Chi Minh City Party Committee website, December 22, 2024. [Online]. Available: <https://thanhuypHCM.vn/tin-tuc/tao-moi-dieu-kien-cho-doi-ngu-tri-thuc-nha-khoa-hoc-tien-phong-dong-gop-vao-cong-cuoc-xay-dung-va-p-1491932009>. [Accessed March 10, 2025].
- [19] Vietnam National Assembly, *Resolution No. 98/2023/QH15 dated June 24, 2023 of the National Assembly on piloting a number of specific mechanisms and policies for the development of Ho Chi Minh City*, 2023.